

TARIM DIŞI İŞSİZLİKTE SINIRLI GERİLEME

Seyfettin Gürsel* Gökçe Uysal** ve Mine Durmaz***

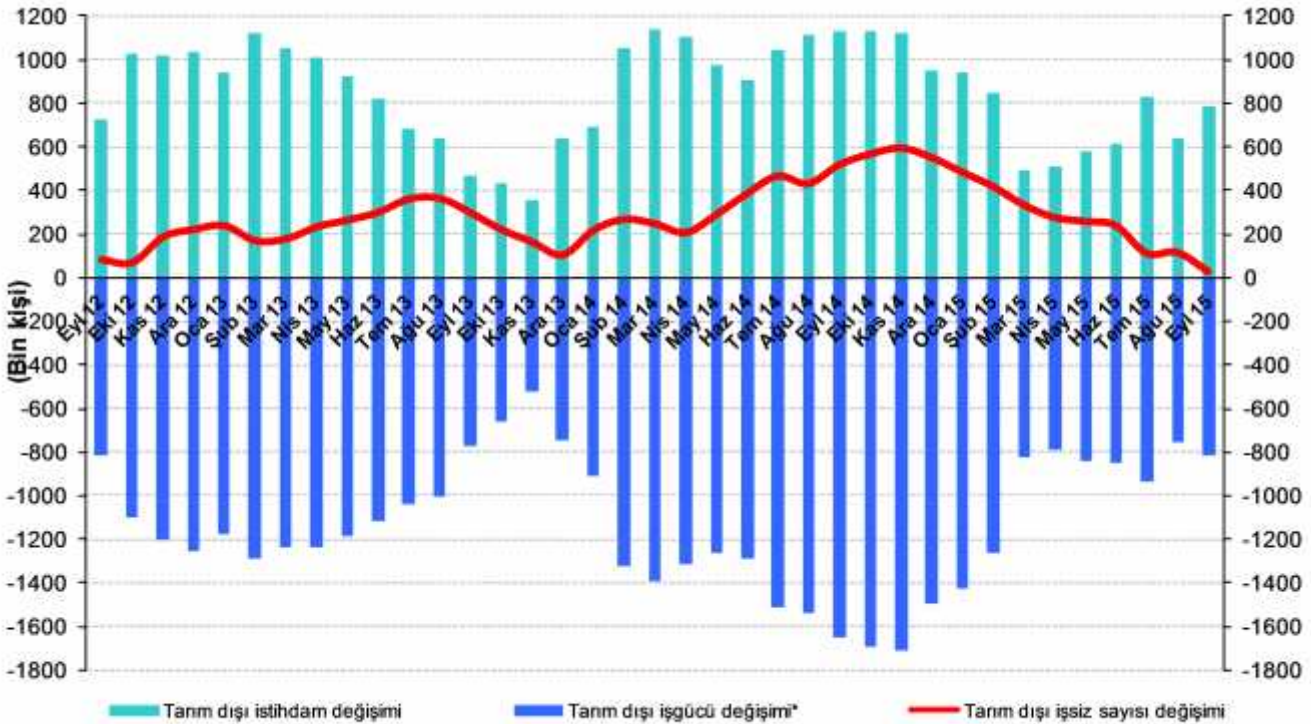
Yönetici Özeti

Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü verilerine göre tarım dışı işsizlik, Eylül 2015 döneminde bir önceki döneme kıyasla 0,1 yüzde puan azalarak yüzde 12,4 olarak kaydedilmiştir. Haziran 2015'ten beri ilk defa sanayi istihdamında artış gözlenmiş, bir önceki aya kıyasla sanayi istihdamı Eylül 2015 döneminde 75 bin artmıştır. Eylül 2015'te Ağustos ayında kıyasla tarım dışı işgücü 176 bin, istihdam ise 178 bin artarken, tarım dışı işsiz sayısı 2 bin azalmıştır. Betam tahmin modeli Ekim 2015 dönemi için mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının değişmeyerek yüzde 12,4 olacağını tahmin etmektedir.

İstihdamda ve işgücünde paralel artışlar

TÜİK' in açıkladığı işgücü verilerine göre Eylül 2015 döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla tarım dışı işgücü 817 bin (yüzde 3,5), tarım dışı istihdam 786 bin (yüzde 3,8), tarım dışı işsiz sayısı ise yıllık 31 bin kişi artmıştır. Tarım dışı istihdam ve işgücündeki artışların benzer seviyelerde olmasına paralel olarak tarım dışı işsiz sayısındaki değişim kısıtlı kalmıştır.

Şekil 1 Tarım dışı işgücü ve tarım dışı istihdamın tarım dışı işsiz sayısına etkisi (yıllık)

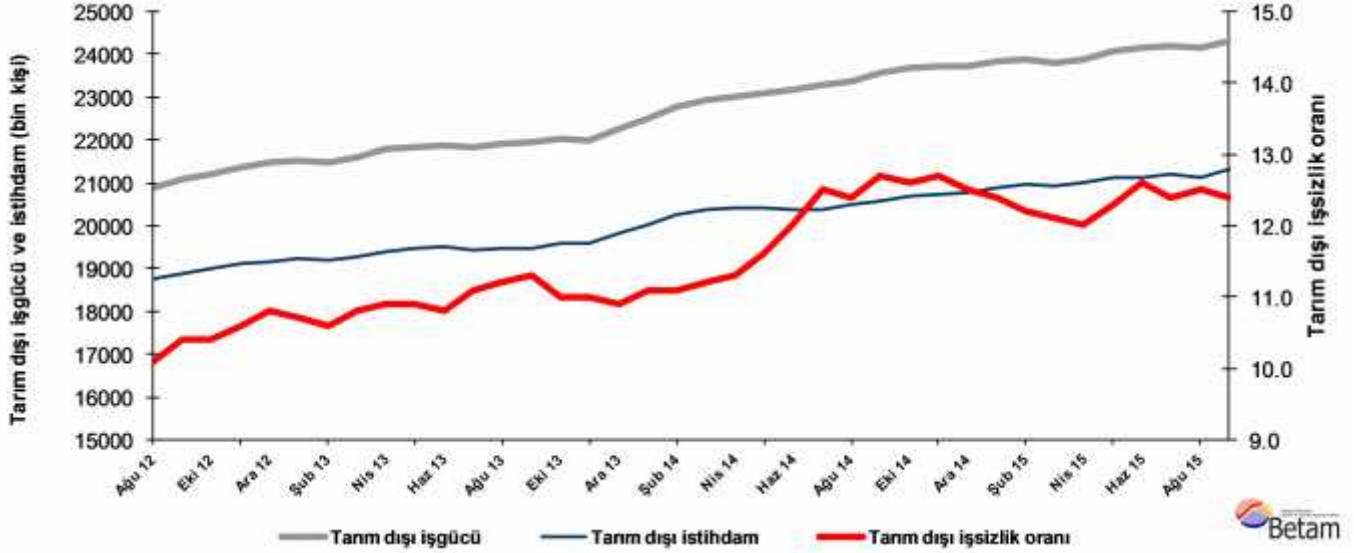

* İşgücündeki artış işsiz sayısını artırıcı etki yaptığından iş gücündeki değişim negatif olarak gösterilmiştir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik azaldı

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Eylül 2015 döneminde Ağustos 2015 dönemiyle kıyaslandığında tarım dışı işgücü 176 bin artarak 24 milyon 318 bin, tarım dışı istihdam ise 178 bin artarak 21 milyon 303 bin olmuştur (Şekil 2, Tablo 1). Ağustos 2015 dönemine kıyasla Eylül 2015 döneminde tarım dışı işsiz sayısı 2 bin azalmış, tarım dışı işsizlik oranı da yüzde 12,5'ten 12,4'e düşmüştür.

Şekil 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

Önümüzdeki ay tarım dışı işsizliğin sabit kalmasını bekliyoruz

Betam tahmin modeli Ağustos döneminden Eylül dönemine tarım dışı işsizlik oranının 0,1 puan azalarak yüzde 12,4'e gerileyeceğini öngörmüştü. Bu öngörünün gerçekleştiği görülmektedir. Ekim dönemi için ise Betam tahmin modeli mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının değişmeyerek yüzde 12,4 olarak kalacağını tahmin etmektedir. Tahmin modelinin ayrıntılarına Betam internet sitesinden ulaşılabilir.¹ Tahmin modelinde kullanılan Kariyer.net² verilerinden ilan başına başvuru sayısı Şekil 3'de gösterilmektedir. Kariyer.net'in verileri Betam tahmin modelinin girdilerinden biri olmakla birlikte tek etken değildir. Tahminde kullanılan ekonometrik modelde İŞKUR verileri, reel kesim güven endeksi, kapasite kullanım oranı gibi farklı birçok değişken kullanılmaktadır. Bütün etkenler değerlendirilerek oluşturulan tahmine göre Ekim 2015 döneminde tarım dışı işsizliğin sabit kalması öngörülmektedir.

¹ Betam'ın kullandığı tahmin modeli "Kariyer.net Verisiyle Kısa Vadeli Tarım Dışı İşsizlik Tahmini" başlıklı Betam Araştırma Notu 168'de ayrıntılı olarak tartışılmaktadır. Modeldeki yenilikler ise "Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Tahmini" başlıklı Betam Bilgi Notu 14'te açıklanmıştır.

Soybilgen, B., "Kariyer.net Verisiyle Kısa Vadeli Tarım Dışı İşsizlik Tahmini", Betam Araştırma Notu 168.

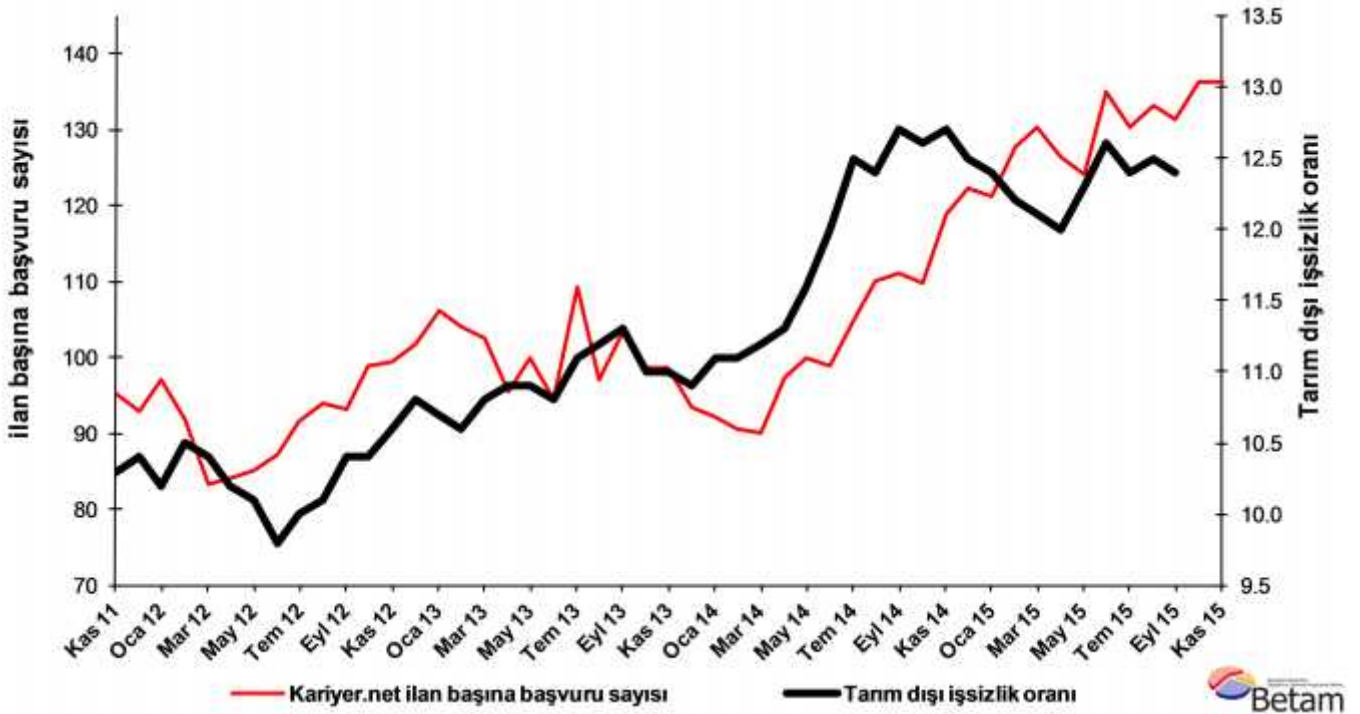
<http://betam.bahcesehir.edu.tr/tr/2014/06/kariyer-net-verisiyle-kisa-vadeli-tarim-disi-issizlik-tahmini/>

Soybilgen, B., "Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Tahmini", Betam Bilgi Notu 14

<http://betam.bahcesehir.edu.tr/2015/08/mevsim-etkilerinden-arindirilmis-tarim-disi-issizlik-tahmini/>

² Betam Kariyer.net tarafından sağlanan verilerden açık bulunan iş pozisyonu başına yapılan başvuru sayısını hesaplıyor. Bu seri hem mevsim hem takvim etkilerinden arındırılmıştır. İlan başına başvuru sayısının azalması bir yandan münhal işlerin artmasına diğer yandan da başvuru sayısının azalmasına bağlıdır. Münhal işlerin artması büyümenin hızlanmasına bağlı olarak, başvuruların azalması iş arayan sayısının azalmasına bağlı olacaktır.

Şekil 3 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ve ilan başına başvuru sayısı

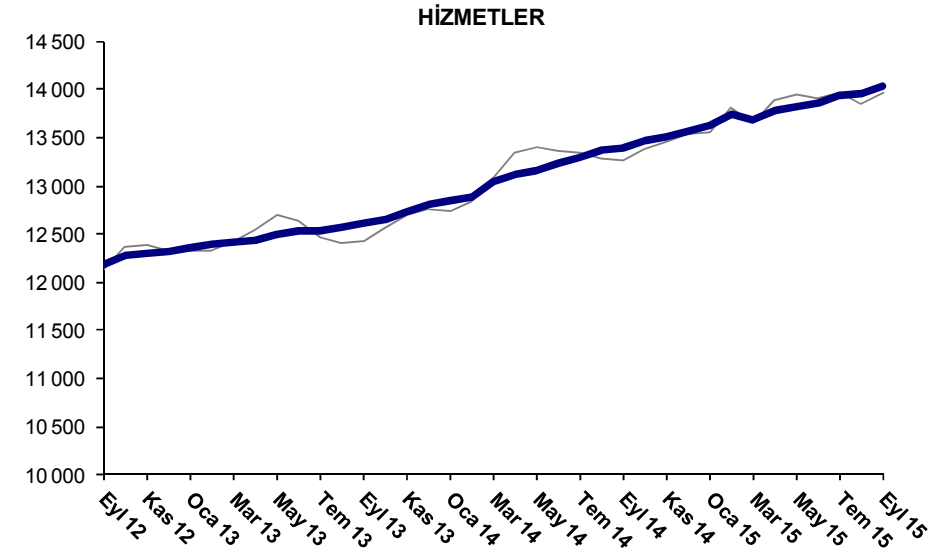
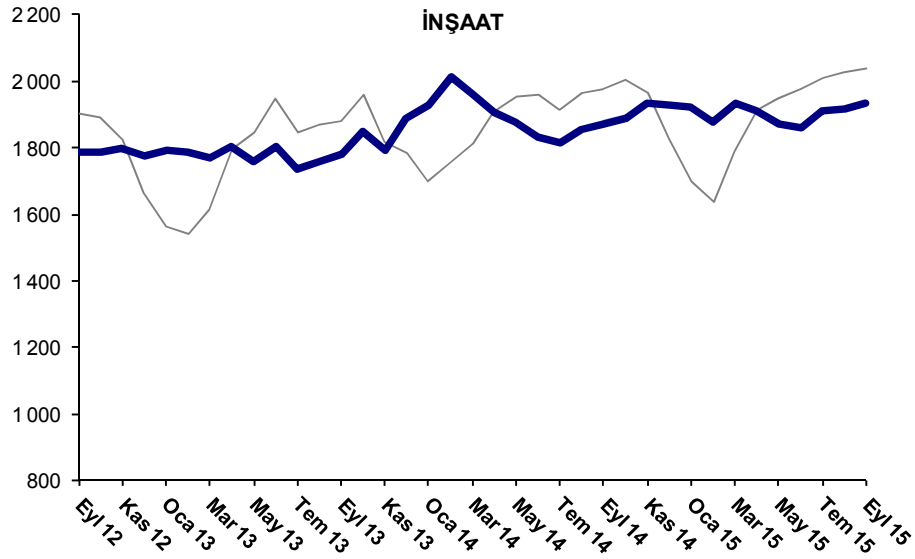
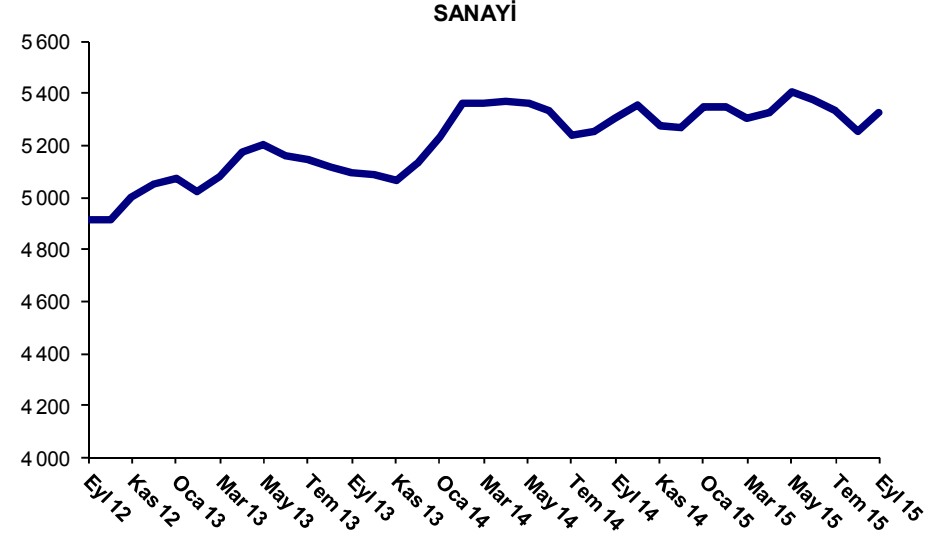
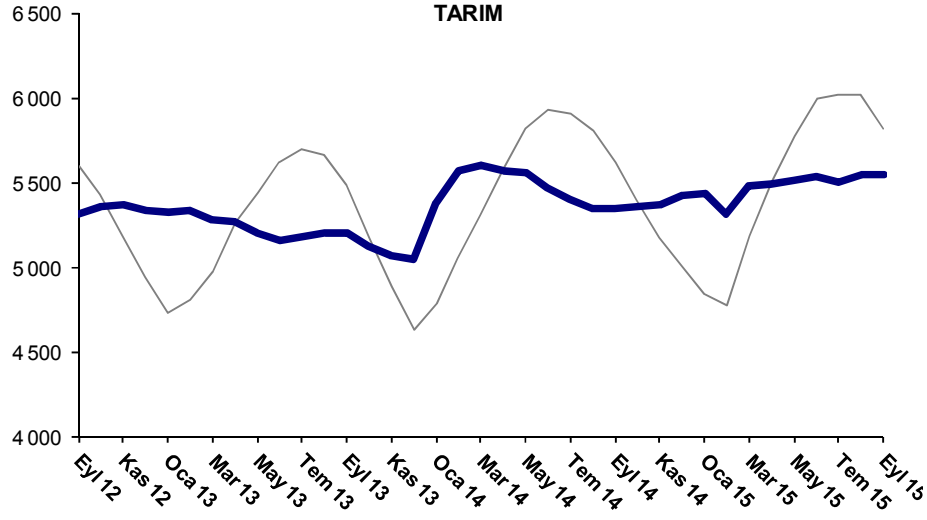
Kaynak: Kariyer.net, TÜİK, Betam

Sanayi ve hizmetlerde istihdam arttı

Mevsimsellikten arındırılmış sektörel verilere göre Eylül 2015 döneminde Ağustos 2015 dönemine kıyasla tarım sektörü hariç diğer tüm sektörlerde istihdam artışları gözlenmiştir. İstihdam sanayi sektöründe 75 bin, hizmetlerde 89 bin ve inşaat sektöründe 14 bin artmıştır. Diğer taraftan, tarım da ise istihdam 7 bin azalmıştır (Şekil 4, Tablo 2).³

³ Sektörel istihdam serileri teker teker mevsim etkilerinden arındırılmaktadır. Dolayısıyla sektörel istihdam rakamlarının toplamı, mevsim etkilerinden arındırılmış toplam istihdam rakamından farklı olabilmektedir. Aradaki fark mevsim etkilerinden arındırma prosedürünün lineer olmamasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 4 Sektörlerin istihdam değişimi (bin kişi)

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi)*

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Ağustos 12	20867	18759	2108	10.1%			
Eylül 12	21067	18876	2191	10.4%	200	117	83
Ekim 12	21184	18981	2203	10.4%	117	105	12
Kasım 12	21357	19093	2264	10.6%	173	112	61
Aralık 12	21455	19138	2317	10.8%	98	45	53
Ocak 13	21522	19219	2303	10.7%	67	81	-14
Şubat 13	21477	19200	2277	10.6%	-45	-19	-26
Mart 13	21592	19260	2332	10.8%	115	60	55
Nisan 13	21780	19406	2374	10.9%	188	146	42
Mayıs 13	21843	19462	2381	10.9%	63	56	7
Haziran 13	21848	19488	2360	10.8%	5	26	-21
Temmuz 13	21837	19413	2424	11.1%	-11	-75	64
Ağustos 13	21901	19448	2453	11.2%	64	35	29
Eylül 13	21965	19483	2482	11.3%	64	35	29
Ekim 13	22006	19585	2421	11.0%	41	102	-61
Kasım 13	22004	19584	2420	11.0%	-1	-1	0
Aralık 13	22251	19826	2425	10.9%	247	242	5
Ocak 14	22503	20005	2498	11.1%	251	179	72
Şubat 14	22786	20257	2529	11.1%	283	252	31
Mart 14	22939	20370	2569	11.2%	153	113	40
Nisan 14	23000	20401	2599	11.3%	61	31	30
Mayıs 14	23081	20404	2677	11.6%	81	3	78
Haziran 14	23172	20391	2781	12.0%	90	-13	103
Temmuz 14	23266	20358	2908	12.5%	95	-33	128
Ağustos 14	23376	20477	2899	12.4%	109	119	-10
Eylül 14	23559	20567	2992	12.7%	183	90	93
Ekim 14	23690	20705	2985	12.6%	131	138	-7
Kasım 14	23730	20716	3014	12.7%	40	11	29
Aralık 14	23733	20766	2967	12.5%	3	50	-47
Ocak 15	23847	20890	2957	12.4%	114	124	-10
Şubat 15	23882	20968	2914	12.2%	35	78	-43
Mart 15	23809	20928	2881	12.1%	-73	-40	-33
Nisan 15	23881	21015	2866	12.0%	72	87	-15
Mayıs 15	24067	21107	2960	12.3%	187	92	95
Haziran 15	24148	21105	3043	12.6%	80	-2	82
Temmuz 15	24195	21195	3000	12.4%	48	90	-42
Ağustos 15	24143	21125	3018	12.5%	-52	-70	18
Eylül 15	24318	21303	3015	12.4%	176	178	-2

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel istihdam (bin kişi)*

	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Aylık değişimler			
					Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Ağustos 12	5248	4892	1770	12097				
Eylül 12	5317	4911	1785	12179	69	19	15	82
Ekim 12	5364	4917	1788	12276	47	6	3	97
Kasım 12	5370	5003	1799	12291	6	86	11	15
Aralık 12	5344	5051	1778	12310	-26	48	-21	19
Ocak 13	5324	5073	1795	12351	-20	22	17	41
Şubat 13	5334	5023	1788	12390	10	-50	-7	39
Mart 13	5286	5083	1770	12407	-48	60	-18	17
Nisan 13	5270	5176	1803	12427	-16	93	33	20
Mayıs 13	5201	5200	1761	12501	-69	24	-42	74
Haziran 13	5166	5163	1802	12523	-35	-37	41	22
Temmuz 13	5187	5146	1738	12529	21	-17	-64	6
Ağustos 13	5207	5117	1757	12575	20	-29	19	46
Eylül 13	5207	5096	1780	12607	0	-21	23	32
Ekim 13	5123	5090	1851	12645	-84	-6	71	38
Kasım 13	5077	5064	1792	12728	-46	-26	-59	83
Aralık 13	5051	5131	1890	12805	-26	67	98	77
Ocak 14	5387	5232	1931	12841	336	101	41	36
Şubat 14	5576	5359	2013	12885	189	127	82	44
Mart 14	5608	5365	1965	13039	32	6	-48	154
Nisan 14	5567	5373	1904	13124	-41	8	-61	85
Mayıs 14	5562	5364	1875	13165	-5	-9	-29	41
Haziran 14	5475	5332	1831	13227	-87	-32	-44	62
Temmuz 14	5405	5243	1818	13297	-70	-89	-13	70
Ağustos 14	5355	5257	1857	13363	-50	14	39	66
Eylül 14	5350	5306	1872	13390	-5	49	15	27
Ekim 14	5357	5353	1891	13462	7	47	19	72
Kasım 14	5376	5273	1934	13508	19	-80	43	46
Aralık 14	5423	5266	1929	13571	47	-7	-5	63
Ocak 15	5444	5349	1922	13619	21	83	-7	48
Şubat 15	5315	5351	1877	13740	-129	2	-45	121
Mart 15	5483	5308	1933	13687	168	-43	56	-53
Nisan 15	5497	5326	1912	13778	14	18	-21	91
Mayıs 15	5512	5404	1874	13830	15	78	-38	52
Haziran 15	5533	5380	1860	13865	21	-24	-14	35
Temmuz 15	5509	5336	1914	13945	-24	-44	54	80
Ağustos 15	5555	5252	1919	13954	46	-84	5	9
Eylül 15	5548	5327	1933	14043	-7	75	14	89

Kaynak: TÜİK, Betam